

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Baka István: Azt hittük
Balázs Gyula: Kép
Bányai Tamás: Lány a placcon
Baranyi Ferenc: Ne féltsetek
Bárdos László: A barlang előtt
Bittner János : Egy faun estéje
Bodó Csiba Gizella: MA után
G.Ferenczy Hanna: Ködben
Hoytsi Horváth Edit: Metamorfozis
Jeney András: Szerelmekoldusok
Kamarás Klára: Hálóban
Kisslaki László: A ládába zárt villám
Ligeti Éva: Képtelen
Millei Ilona: Asszonyok
Nógrádi Gábor: Elküldtelek
Pápay Aranka: A háború szele
Pécsi Éva: Akárki
Péter Erika: Tavaszi keringő
Sárközi László: Egy költőnőnek XI.
Soós József : Hangulat
Talabér Gergő: Gesztenyefaág
Uhrman Iván: Meglőtt macska
Végh Sándor: Nézd...
Verzár Éva: Bolond asszony
Verzár Éva: Székely ember keserve

gondolatok

Aszalós Sándor: Magyar áfium
Ady Endre:
Maradjanak a templomban

elfeledettek

Nadányi Zoltán

Pánik
Őserdő
A korbács
Bivalyok a kertben
A versek nem hiszik
Sokat hazudtál
Aranytallér a járdán
Boszorkányégetés

klasszikusaink

Gyulai Pál

Hadnagy uram
A szél és a nap
Pál gazda

Bárdos László A barlang előtt

(egyoldalú párbeszéd)

Odabent mindenütt kincsek hevernek,
goromba fényük már-már megvakít.
Én ne tudnám, amit akárki sejteth,
miképp árulják létem titkait?

Szavakat susog a gyémánt, az ékkő,
írott véset dereng mindegyiken.
Rémült álmom, a gyermekkort idéző,
olvashatóvá lesz így sebtiben.

Eredetem homályában időznél?
„Szezám, tárulj!” — „Tolle, lege!” — Noszal
Anyámmal megbújtunk egy ismerősnél,
és csak másnap óvakodtunk haza.

Döntsd el tehát, hogy ama kor letűnt-e,
hisz félrenéző szemed is kiles!
Kígyót fogtam már bölcsőmben felülve,
jobbról-balról egyet, mint Herkules.

Mi kéne most? A jelszó persze régi...
Behízeltgőbb legyen, vagy karcosabb?
S a sziklazár ha mégse hagy belépni,
barlangom előtt lejtsek táncokat?

Aludjak mélyen, gyalogolva közben,
s te majd fülelsz, miképp sóhajtozom?
Vagy bent, hová magam is csak betörtem,
lessük, mi van túl a kincshalmokon,

hogy nincs-e lejjebb valami alagsor?
... No nem, nem fogunk ásni, vájni már.
Fogy a gyöngy, gyémánt, és ha vége, akkor
kaland s pihenés jön — csak ennyi jár.

És csillogás: kicifráztam a lelkem,
ami így egybeállt, elég legyen.
Feléltem, mit összehordott a negyven,
vagy százezer, már nem emlékezem.

És szégyen és nyál csillan a sötétben,
s kiáltok — nem javult semmi, nem ám.

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is
nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!
Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában
G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbson
Kamarás Klára:
Letenyei fák
Kaskötő István:
Számadás
Kárpáti Tibor:
Csillagzapor
Sárközi László: Csikágó
Váradi József:
A próbára tett táltos
Verzár Éva:
Tűzet viszek...

Ajánlott Honlapok

Aurin
Fantázia, Irodalom,
Művészet
Baka István Alapítvány
BARÁTOK
Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi
Akadémia
Hetedhétáthár
HUMANISTAmozgalom
Irodalmi Rádió
Közkinccs
Litera
Irodalmi Portál
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercator Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Másképp látók
Papiruszportál
Táncsics Alapítvány
Tiszatáj

Munkatársaink Honlapjai

Honfibú
Szeretlek
Estély előtt
Egy régi udvarház utolsó gazdája
Honvágy

De hogyha nappal arra járok éppen,
nyugodtan súgom: ne táruj, Szezám.

A költő, közelmúltban megjelent, "A készlet" című kötetéből.

ifj. Benedek Jenő: Bárka

Batta Eszter
Efraim Staub
Kamarás Klára
Kaskötő István
Komlós Attila
Polgár András
Szabolcs Piroska
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

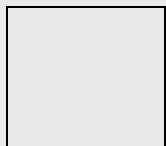

Verzár Éva
Bolond asszony

A temető kapuja szélesre tárva. Egy fekete gödör égre meredten várja lakóját, körülötte gyászba burkolózott emberek. Kevesen vannak. Csupán néhány vénasszony, fekete kendőjüket homlokukra húzták, hogy lássanak, de eső ne érje arcukat. Ember egy sem, csak a sírásók képviselik a kalapos-bajszos nemet. A pap a sír fejénél épp az utolsó imát mondja, amikor Isten nyíla lecsap a sírkert mögött, a folyón túli réten. Aztán egetverő dördüléssel búcsúzik az év utolsóinak mondható ítélet ideje. Az emberek megérik a villám erejét, ami testükön áthatol, mereven állnak egy pillatanig, aztán az asszonyok fejüket vesztve igyekeznek ki a kiskapun, körül se nézve, nehogy odavágja őket is a fennvaló haragja a bolond asszony hantja mellé.

Őt temetik. A bolond asszonyt, akit a sírásók meg se várva a pap ámenjét, nagy igyekezettel eresztenek le a gödör mélyébe, s hányják nagy szolgalommal rá a földet.

Hát eltemették a félkegyelműt!

Végh Sándor
Nézd.....

Tiszta fény reszket a rend semmijében,
Ifjú szárnyakon kel életre túnt varázs.
Harmat illat szépül a reggeli napfény oltárán,
ím lázas, illanó tudattal ölel templomod,
ébredő remény zokogja az életed eléd!

Szeged, 2008-03-31

Baka István
Azt hittük, hogy a dzsungel

Azt hittük, hogy a dzsungel
szobánkban folytatódna,
hol partizánmód rejtezik
s szép tervet szó a holnap.

De - míg kirakatok jegére
dermedtek rá a városok —

Millei Ilona Asszonyok

...i nyugalomban
...onyok
...nek, puha ágycat.
Szoigainak a vállalt világnak.
Körmükről a lakkot,
szemükből a fényt,
méhükből a vért
az idő kimossa.
Elmondhatják, égtek,
alkudtak, s ha kértek,
alázkodtak porba, mocsokba.

Éjszakánként néha féltek.

Kamarás Klára Hálóban

Ó, mennyi fájdalom süvít a szélben,
s a felhők mennyi könnyet rejtenek...
Az út porában csalódások ülnek.
Hull rám a por, szítál... majd eltemet.

Háló feszül köröttünk. Néhány bíbic
fészket rak rajta és megél talán...
A többi, mint sok őszi pók reménye,
repül saját sírjának fátyolán.

A póza és vers rovat folytatódik a "gondolatok" után.

otthonunk búvóhely-homálya
megszelidült s hozzánk szokott.

S éjszaka, míg a székre tett
ruhákban megköt a sötétség,
álmunkban már megvásárolható
formákba öltözik a szépség.

Azt hittük, hogy a dzsungel
szobánkban folytatódna,
s most rettegünk, gerillaként hová
rejtőzhet még a holnap.

(1971)

Baranyi Ferenc NE FÉLTSETEK

Lemondanak még rólam egynehányszor -
a kárörvendők szívesen temetnek.
Akiknek talmi harsogás a mámor -
ugyan miért is értenék a csendet?
A kóbor ihlet hosszú tetszhalála
a hallgatás szoros vermébe hantol -
ne féltsetek. Magammal egybeásva
viaskodunk. Ne féltsetek magamtól.
A költő csöndje több a hallgatásnál:
a lélek hangtalan kínvallatása,
melynek során a poklokig alászáll,
hogy aztán égig csapjon áradása!
Erőt növeszt e csönd, hogy megfeleljek.
Az újbor is csak úgy tisztul, ha erjed.

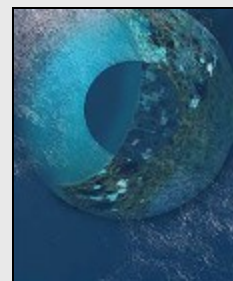

a vendég

ifj. Benedek Jenő festőművész

Kérjük, látogassa a művész honlapját.
<http://benedekjeno.uw.hu/index.html>

Aszalós Sándor Magyar áfium

Az ország túl van egy felesleges populistá népszavazáson, ahol elsősorban arról szólt a szavazás, hogy akarja-e az ország a Kádár korszakba való visszamasirozást.

Akarja. Erről a „nép” demokratikusan döntött.

De a demokrácia mint "népuralom" egy jól működő társadalomban sohasem jelentheti közvetlenül a nép uralmát, hiszen a népakarat mindig csak egy politikai elit közvetítésével fogalmazódhat meg. Max Weber ezt a következőképpen írta : "A démosz a tagolatlan tömeg értelmében a nagyobb szervezetekben sohasem igazgat, hanem őt igazgatják, s legfeljebb az igazgatás uralkodó vezetőinek kiválasztási módját váltogatja, valamint a befolyás mértékét, amelyet... a közvéleményen keresztül gyakorolni képes." Az akaratképzés útja nem alulról felfelé vezet, hanem fordítva, felülről lefelé. Másképpen közelítve: A népszuverenitás elve ma minden demokratikus alkotmányba bevonult, mint az uralom legfőbb legitimációs elve, vagyis a politikai közösséget érintő minden fontosabb döntést a nép joga meghozni. Igen ám, de hogyan tudható meg a nép akarata? Hiszen a nép elvont fogalom, csupán egy fikció, amely egy érdekeiben tagolt társadalom összességét foglalja magában. A népnak, mint a felnőtt, politikai jogokkal rendelkező polgárok összességének meghatározott szervekre, intézményekre van szüksége ahhoz, hogy akaratát kinyilvánítsa.

De a kormányzók és kormányzottak azonosságának elve éppúgy normatív fikció, mint a népszuverenitás elve. De kifejezi a demokráciának azt a lényeges követelményét, hogy egy demokratikus köztársaságban a kormányzók nem szakadhatnak el a néptől, és ne váljanak egy elkülönült, zárt elitte, amely a nép nevelőiként vagy vezéréiként lépnek fel és követel magának különös hatalmi jogosítványokat. Schumpeter osztrák közgazdász szerint az emberek egyáltalán nem olyan racionálisak, ahogy közönségesen felteszik. Minden tapasztalat szerint az emberek rendkívüli mértékben ki vannak szolgáltatva hajlamaiknak, érzelmeiknek, így gyakran irracionálisan cselekszenek, könnyen befolyásolhatóak és manipulálhatóak. Már csak ezért is szükség van a modern politikában egy olyan vezető elite, amely képes racionális gondolkodásra és cselekvésre, a rendkívül komplex társadalom viszonyainak áttekintésére és a meghozott döntések következményeinek racionális mérlegelésére.

Erről van szó.

Egy népszavazáson mindig a populistáknak van előnye, s nem az ország érdekének, ez bizonyosodott be ez év márciusában Magyarországon. Az a tény, hogy jelenleg válságos állapot van, semmilyen politikai pártnak nem válik dicsőségére, egyrészt van egy civilizálatlan és kulturálatlan ellenzéki erő, másrészt van egy tehetetlen kormányzást adó politikai csoport, mely híján van megfelelő tehetségű embereknek. Ez a két politikai alakulat egyformán felelős azért az állapotért, ami ma kialakult. Ebből a helyzetből való kilábalást, ezt a válságot nem volna szabad azoknak kezelni, akik ezt az állapotot előidéztek, hiszen a jelenlegi koalíció hat éve kormányoz elég eredménytelenül, és a jelenlegi ellenzék pedig minden idegszálával arra törekedett, hogy gátlástalan eszközökkel is megakadályozza a kormány működését, miközben pusztítja a társadalom erkölcsi felfogását, szellemiségét. Az ellenzék részéről a reformok elleni hadjárat szimpla hatalmi ambíciókat takar, és tevékenységében a legfőbb és legerősebb szövetséges a közbutaság. A Fidesz 2002-ben bekövetkezett veresége után a politikai hisztéria eluralta a magyar közéletet, felforgatta az országot, mely során a legsötétebb eszmei csoportok, megnyilvánulások és az agresszivitás töltötték be a közélet különböző szintjeit. Egy polgári középosztály megléte esetén ez a hisztériás közhangulat nem következett volna be. Ez ellen a politikai hisztéria ellen a kormánypártok eddig még nem találták meg a hatásos ellenszert.

Az ellenzéki egyszemélyes párt vezető politikusa veszélyes módszert választott, mert egyrészt magáról úgy véli, hogy karizmatikus felkentséggel és rendkívüliség aurájával rendelkezik – ilyen felfogásból származik többek között a személyi kultusz - másrészt a populizmust választotta, mert ezzel tudta a táborába összerántani a butaság erejét. Ezt páratlan demagógiával sikeresen el is érte.

Egy demagóg populistá politikus mindig a nép, az emberek nevében nyilatkozik, tesz kinyilatkozásokat melyeket az emberek érzelmeik és nem a racionalitás szerint fogadnak, ami által észre sem veszik, hogy máris manipuláltakká válnak. Ezért a populistá demagógiának ott van nagy sikere, ahol a közműveltség, a tudás elég alacsony szinten van. Vagyis a tömeg tudásszintje – udvariasan kifejezve – nem elégséges és minőségileg gyatra. Magyarország esetében a tudás alacsony szintje már-már drasztikusan mutatkozik meg - igen magas a funkcionális analfabétizmus is - mert a magyar társadalom tulajdonképpen egy polgárság nélküli szinte félféudális gondolkodású lakosságból áll. A lakosság viszont még nem nép. A polgárság nem elsősorban vagyoni helyzetet jelent, hanem műveltséget is és ezáltal magatartás- és gondolkodásbeli stílust, vagyis kultúrát. A gyűlölködés, a tudatlanság a valódi polgárságtól igen távol áll.

A társadalom szellemiségét alapvetően befolyásolja, hogy a jelenlegi magyar jobboldal egy része a világnézetét mítoszokra alapította illetve részben erre a világnézeti mítoszokra építve alakította ki politikai-ideológiáját is. A „nemzeti mítoszok” a jobboldal identitásának egyik szerves elemévé váltak és ezek a mítoszok

valamilyen társadalmi gazdasági kifejezéseiként jelennek meg, olyan mítoszok, amelyek érvényes tartalmat és üzenetet tulajdonítanak a jelen számára. Ezt a világnézetet politikai-ideológiai mitoszként foghatjuk fel, mely hamis alapokon építkezik. Mintha a jobboldal, de különösen a szélsőjobb görcsösen keresné azokat a múltbeli helyeket, melyek identitását megalapozhatják, ahol a múlt nagy alakjai jóindulatú jelenlétükkel a jövő felé vezethetik a társadalmat. Pikler Gyula erről a „görcsös keresésről” jegyezte meg: „a lelkesedés forrását a múltban keresik”.

Kelet-Középeurópában a magyar politikai mítoszok mellett különféle nemzeti mítoszok léteznek, mint a lengyel, a szlovák, a román, a szerb, a horvát, melyekbe- mint a magyarba is - beépültek kis nemzeti gyűlölködések. Ebből a szellemi nyomorúságból rég ki kellett volna lépni. Ezért nem mindegy az, hogy ebben a térségben mennyire rendelkezik az ember tudással, kulturáltsággal, műveltséggel. A lemaradás nemcsak gazdasági lemaradást jelenthet, ennél sokkal súlyosabb társadalmi probléma a közműveltség, a tudás alacsony szintje.

A magyar társadalom szerkezete elavult, rossz strukturák szerint működik és ha a strukturák változatlanok maradnak – melyet a jelenlegi ellenzéki párt fentarthatónak tart – akkor az ország leépülése gyorsabb lesz és visszafelé fogunk indulni a középkorba, eszmeileg mindenképp. Ez pedig a magyar társadalmat a Balkán perifériájára fogja vezetni és erre – sajnos- remek kilátások vannak.

Ma a magyar társadalom politikai működését nagyon befolyásolja az, hogy a parlamenti pártgépezetek mögött erős hatalommal rendelkező gazdasági csoportok állnak, melyek abban érdekeltek, hogy a politikai életben sőt a vezetésben is egyre erősebb legyen a véleménybefolyásoló akaratok. Ezek a gazdasági csoportok nagyrészt úgynevezett feketegazdaságként tevékenykednek és érdekük az, hogy továbbra is a feketegazdaság legyen tevékenységük, működésük legfőbb területe. Ezek a csoportok így magába az állam gépezetébe is bekerültek, és szinte törvényfelettiként vezénylik a változtathatlanságot, hogy a szabad zsákmány szerzésüknek ne legyen akadálya. Ezért abszurdum a polgároktól, (lakosságtól) szolidaritást, megértést, áldozatot, fegyelmezett adózást követelni, mert nehéz a polgárt a rablásról, fosztogatásról, csalásról, sikkasztásról lebeszélni, ha a legnagyobb bűnököt maga az állam követi el, hogy most csak az un, „olajszökítést” vagy a közbeszerzések körüli „kenőpénzeket”, vagy a kormánypárti és ellenzéki politikusok különféle fantom cégeit vagy magát a privatizációnak nevezett rablást említsem. Úgy tűnik nagyon működik a kettős adóztatás rendszere is: a polgárok mind az államnak, mind a különféle gazdasági csoportoknak (a maffiának) adóznak. A gazdasági csoportoknak tett engedmény állami hivatalnokok zsebébe kerül, mint a harmadik világban mindenütt. (Közismertek a különféle ingatlan panamák, melyekben ott tolonganak politikusok is.) Az állam a bruttó jövedelem után is szed adókat és járulékokat, a gazdasági csoportok pedig – állami segítséggel – alacsonyan tartják a béreket, miközben termelékenység alig marad el a nyugatitól, de a bérek a nyugati bérek negyedét-ötödét teszik ki, így a ki nem fizetett többlet bérek révén szedvén be az adót.

Ez a szerkezet az elmúlt tíz év során igen megerősödött és nem valószínű, hogy az elkövetkező kormányok ideje alatt ez megváltozzon. Az így kialakult állapot megváltoztatásához radikális fellépés lenne szükséges, amire semmi esély nincs sem a mai, sem a későbbi kormányok részéről.

Ahhoz, hogy egy élhető államot lehessen végre megteremteni, egy konszenzuális megállapodás-rendszerre lenne szükség az elitek, a társadalom tagjai között. Ezt a megállapodást lehetne „társadalmi minimumnak” nevezni, mely minden politikai párt, érdekképviseleti- és egyéb társadalmi szervezetek elfogadják és a „társadalmi minimum” nem lehet semmilyen alku vagy vita témája, sőt az Alkotmányban is rögzíthető lehetne. (Egyébként az is szomorú, hogy a hatályos magyar alkotmány ugyan a rendszerváltáskor született, de még ma is az 1949-es évben kiadott Alkotmány az alapja. Egy toldozott-foldozott alaptörvény, amely helyett tizenhét év alatt sem sikerült új és jó Alkotmányt megfogalmazni.) Az un. „társadalmi minimum” kialakításához, megfogalmazásához többek között józanság, kulturáltság, belátás, elszántság és határozottság, kitartás valamint tisztesség szükséges. A rendszerváltás óta kifejlődött politikai elit erre alkalmatlan, mely alkalmatlanságát többszörösen is bizonyította.

A „társadalmi minimum” kialakítása során alapvető lenne az, hogy a strukturák korszerűsítése (modernizációja) mielőbb megvalósuljon. Szükség van a teljes társadalmi és politikai intézményrendszer megújítására mely pazarló és korrump működése a piactudás fejlődésének egyik legfőbb akadálya. (A modernizáció során meg kell oldani a politikai választások teljes átalakítását, a képviselők számának jelentős csökkentését, az un. parlamenti bejutási küszöb értékének csökkentését, a választások egy fordulós megtartását és a pártlistás helyek jelentős redukálását is).

Vásárhelyi Mária ragyogóan fejti ki egyik tanulmányában a következőket: „Mára pedig odajutottunk, hogy az elavult intézményrendszer nem csupán a fejlődés akadálya, hanem szó szerint finanszírozhatatlanná vált. A hatalmasra duzzasztott államapparátus, az Európa-szerte példátlanul elaprózott közigazgatási rendszer, az egyszerre szegény és pazarló egészségügy, amely évente immár több mint 300 milliárdos hiányt termel, a hosszú távon finanszírozhatatlan nyugdíjrendszer és az európai versenyképességi normáktól egyre inkább lemaradó oktatási rendszer mind-mind olyan területek, amelyek gyökeres átalakítása tovább nem odázható. Egyrészt mert veszélybe sodorják az ország versenyképességét, másrészt mert változatlan működésük a biztos csődbe vezet az országot.”

Véleményem szerint a „társadalmi minimumnak” alapvetően tartalmaznia kell a közigazgatás teljes átalakítását, kezdve az elavult megyerendszer megszüntetésétől a régiók tényleges kialakításáig, továbbá az egészségügy teljes átalakítását, benne a betegbiztosítási- és nyugdíjrendszer korszerűsítését. Az oktatási rendszer teljes átalakítását, kezdve az alapiskoláktól az egyetemig bezárólag, de az oktatási reformot az oktatók, a tanítók, a tanárok képzésével kell kezdeni. Ennek a három területnek sikeres átalakítása a legfontosabb ahhoz, hogy az ország európai-középtől való további leszakadását meg lehessen akadályozni.

természetesen a „társadalmi minimumba” tartozónak kell venni a szegénység elleni feladatokat, a romák helyzetének megoldását, hiszen a rendszerváltás óta az összes magyar kormányzat semmit sem tett és tesz a cigányok rohamosan romló állapotának javítására, miközben a rasszizmus növekedik. Alapvetően lényeges többek között a mezőgazdaság korszerűsítése, melyhez a birtokrendszer reformja elengedhetetlen, a vasút üzemeltetési szerkezetének teljes átalakítása és modernizációja, át kell gondolni a szociálpolitika jövőjét is. Az egyházak állami finanszírozási rendszerét is a modernizáció a korszerűsítés szellemében kell megújítani.

A „társadalmi minimum” alapja az egész újraelosztási rendszer újragondolása, amihez társadalmi konszenzus kellene. A magyar gazdaság a politika függvénye és jelenleg a politika csapdájában vergődik.

A magyar társadalom jelenlegi irracionális közegében a társadalmi konszenzusra nem látszik semmi lehetőség.

Az ellenzékben lévő Fidesz programja az intézményi reformok következetes elutasítása. Ez a program nemet mond a vizitdíjra a kórházi ápolási díjra és a felsőoktatási tandíjra, vagyis azokra az intézményekre, amelyek a nagy elosztó rendszerek fogyasztóit a költségek figyelembevételére készítenék. A népszavazás után továbbra is az 2,5 millió adófizető viseli a feketegazdaságban dolgozó és adót nem fizetők terheit is. A társadalmi igazságtalanság, de a „Kádári igazságosság” konzerválva lett.

De a Fidesz nemet mond azokra a reformokra is, amelyek a közszféra intézményeinek hatékonyabb működtetését szolgálnák: elutasítják a kórházak privatizációját, és a vasút - akárcsak részleges - privatizációját is, továbbra is az állami költségvetés terhére pazarlóan kívánja a vasút működését.

Visszaszorítanák a magánnyugdíjpénztárakat, újra megnyitva a visszalépés lehetőségét. Olyan Fidesz által kialakítandó ország képe lebeg előttük, ahol az állam gondoskodik mindazon szükségletek kielégítéséről, amelyeket a szocializmus egykor az állam közvetlen ellenőrzése alá vont. Az igénybe vevőket semmi sem kényszeríti takarékosagra, vagyis a Fidesz programja a gazdaság, a társadalom minden területén az állami szféra befolyás erősítését kívánja. Így ez a program egy kommunista párt programja is lehetne, de ez a Fidesz hatalomra kerülésének populista programja, hiszen Orbán Viktor egyetlen célja a hatalomra kerülés, és nincs semmilyen elfogadható, meggyőző a társadalmi érdekeket egyáltalán figyelembevevő programja.

Az ország lakosságának negyven százaléka funkcionális analfabéta, azaz hiányzik szövegértésük, valamint önkifejezésük, önmegvalósításuk írásos képessége. Hogyan valósulhat meg így a sokoldalúan tájékozott, mérlegelni képes, megegyezésre kész társadalom? Ezért alapvető feladat lenne a kultúra, az oktatás kiemelt kezelése, melynek során a társadalmi-politikai mítoszok felszámolását is meg kell oldani, ehhez viszont új politikai, társadalmi kultúrára van szükség!

Magyarország ma nincs reformképes állapotban.

Reformok, a társadalom korszerűsítése nélkül Magyarország nem Európa, hanem a balkáni perifériára kerül. A dy keserű megállapítása ma is elgondolkoztató:

„... Néznek bennünket kultúrnépek. Látják képtelenségünket a haladásra, látják, hogy szamojéd erkölcsökkel terpeszkedünk, okvetetlenkedünk Európa közepén, mint egy kis itt felejtett középkor, látják, hogy üresek és könnyűk vagyunk, ha nagyot akarunk csinálni, zsidót ütünk, ha egy kicsit már józanodni kezdünk, rögtön sietünk felkortyantani bizonyos ezeréves múlt kiszínezett dicsőségének édes italából, látják, hogy semmittevők és mihasznák vagyunk, nagy népek sziklavára, a parlament nekünk csak arra jó, hogy lejárassuk. Mi lesz ennek a vége, szeretett úri véreim? Mert magam is ősmagyar volnék s nem handlézsidó, mint ahogy ti címeztek mindenkit, aki különb, mint ti. A vége az lesz, hogy úgy kitessekelnek bennünket innen, mintha itt sem lettünk volna.”²

Lehet választani. Európa vagy Ázsia.

2008. április. 8

1 Reformesélyek a 21. század elején. Mozgó Világ 2007/7

2 A dy Fidesz Magyarokéletek Állásfoglalása. Magyarokéletek, 2008. január 24.

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Pápay Aranka
A háború szele

A borbély apósa idegesen járt le-fel a konyhakredenc és az ajtó közt futó „rongyszőnyegen”.

- Édesapám, üljön le, már szédülök – fogta kétfelől fejét a lánya.

- Ha az USA segít, ide soha nem ér el a front.

Jeney András
Szerelemkoldusok

Nedves fehérmű emitt,
amott dagadt az ágyék,
techno-zenébe kábuló
arcon fehér az árnyék.

Robot fekete gépza

- Papa csak ne bízzon annyira. Amerikának nem mi vagyunk a fontosak. Ennek a háborúnak a vége sajnos nincs közel, figyelje meg, részeseülünk mi még abból – vitatkozott a vő. Ágneske figyelmesen ült a kisszéken, gondolta, most nem szól közbe, majd később kérdezősködik. Hogy mi az az usa, meg a háborúból hogyan fogunk részeseülni.

- Ugyan már! Churchill ezt úgysem hagyja, először is különbékét fog kötni Hitlerrel. Sztalin csak egy barbár. Az angolok úriemberek. Az angol előtt ő egy senki – füstölgött a nagypapa.

- Ne becsüljük le az orosz. Nekünk, a csatlósoknak úgyse lesz jó, bárki nyeri is meg ezt a háborút. De Hitler még előbb végigtarol minden országot. Mi meg ki vagyunk szolgáltatva neki.

Rémülten hallgatta a kisgyerek, a neki zavaros szóváltást és sehogy sem értette, hogy mi is lehet a mindennapi vita tárgya. Biztosan tévednek a felnőttek, mert az lehetetlen, hogy jönnek a repülőök és mindenki meghalhat...

ifj. Benedek Jenő: Kiséret

Uhrman Iván
Meglőtt macska

Öreg úton, hegyi úton,
árok alján, útifű közt,
véres fejjel, átlótt fejjel
aludt vére között alszik
szegény, sovány, szürke macska.

Amíg élt, csak hasznát hajtott:
ember-portán egerészett.
Száz egeret fogott, ezret,
ezer káros kicsiny férget,
akik mindent összerágnak,
akik minden jót megesznek,
minden szépet tönkretesznek.

Ember-portán egér nincsen,
míg a macska karma védi:
egereket elpusztító,
kóbor kutyák szemét vájó,
villámgyorsan vágó karma,
hús hatalmas, horgas karma.

pumpál erebbe művért,
olcsó fillér a testadó:
semmit kínál a táncért.

Vagy részeg utcasarkokon
kerget fuvarba férfit,
a nő majd húsába harap,
s egymás nevét se kérdik.

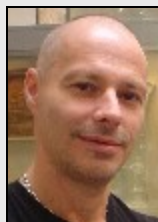
Unott-szokottan múlik el,
sikolytalan az éjjel,
üres szemek üres falon –
ruhák se szerte-széjjel.

Csak ráng az óramutató,
míg várják, hogy sietne;
hervadtabb már a hajnaluk,
tudják, nem is lehetne.

Egymás tükrében önmaguk
bár látni volna képes,
vakon száll mégis, füst a nap,
s az este újra éhes.

Mondd, mért hogy lélektűz hóján
szaggat gombot le kéjvágy;
fehéreműn mért szenny a folt,
s a szív miért fehérmáj?

Tömegben árva egymaga,
pótlékra vár, – hiába;
koldul, kiált, kapaszkodik
a kéz, s a szív magánya.

Bittner János
EGY FAUN ESTÉJE

Nincsen semmim, mit akartok tőlem,
minden jóság kiveszett belőlem.

Deres fejjel közöttetek járok,
józan vagyok, sötétek az álmok.

Álmaimban vasból készült szárnyak,
nem hat rám a bűbáj és varázslat.

Olyan vagyok, amilyenek láttok,
előttetek meztelenül állok.

Nincsen múltam, régen eltemették,
a jövőm a kukacok megették.

Ujjam végén méreg feketéllik,
az én időm unciával mérik.

Arcom sápadt, elapadt a vérem,
de élek még, ez a büntetésem.

Kóbor kutya macskát marna,
megragadni mégse merné;
menyét járna jérceóira,
ha a macska megengedné;
ember-portán egér ráгна,
pestist hozó patkány járna,
de a macska mindig várja!

Mégis, mi volt hát a bűne,
Hogy az ember agyonlőtte?
Annyit nyávogott a nyáron,
hogy valaki megsokallta,
vagy a maga-megőrzötte
jércékre fogát fájlalta?

De ne maradj bosszulatlan,
véres fejű, meglőtt macska!
Vesszen, aki elveszített,
patkány hozza rá a pestist,
menyét szívja szíve vérét,
kóbor kutya kapja csontját,
földjén ezer egér járjon,
s macskától már mit se félve
mindent-mindent összerágjon!

Nógrádi Gábor

ELKÜLDTELEK. A VÁGYAT VÁGYINI HAGYTAM,

Így bírhasak gyönyörködni veled.
Folyókkal ellenünk őriztelek,
s veled-voltomban tőled elmaradtam.
Eső hull, mag, megtérhet más alakban:
pára, virág. Hinnéd, hogy egyre megy.
De jól tudom már: nem én küldtelek
el drága, és magamra sem maradtam.
Asszony fut, felleg, szél, törvény viharzik,
rendőr-idő viszi a védtelent.
Akit nem őriz a dolgok bizalma,
a bizalom abban avarrá alszik,
s mi sem köti. Így lettél énekem.
S így lehetünk üldözők, elhagyatva.

**Pécsi Éva
AKÁRKI**

Ladányi Mihály emlékére

Odahajol reggeli ablakomba,

**Verzár Éva
Székely ember keserve**

Háromszéknek sok vándora,
Elindula a világba,
Elindula pénzt keresni,
Elindula csudát látni.

Otthon maradt asszonynépség,
Rejik tör hitvesi vétség,
Asztot osztán, hogy lemosás,
Magikot a földig isszák.

Híre repül a világba,
Pesten ura azt meghallja,
Hazamenyen nagy sebtibe,
S ott a Kati a restibe.

- Asszony, asszony, vétkes asszony,
Három magzat sír az ágyon,
Verjen meg a jeges eső,
Nyeljen el a setét erdő.

Megfogja az asszony karját,
Kezébe nyomja batyuját.
- Járd világot te szédelgő,
Verjen téged a teremtő.

Asszony, asszony, vétkes asszony,
Kísérjen téged az átkom,
Kísérjen az országu-ton,
Erdőn, mezőn, hegyoldalon.

Kódujjad az ucca népit,
Sírasd élted tisztességit,
Három kis árvádot sírasd,
Akikről hírt mán nem kaphatsz.

Kódujj egész életedbe,
Kódis legyél vénségedbe,
Kérd az Urat, hogy megszánjon,
Fekete föld befogadjon.

**Kisslaki László
A ládába zárt villám**

Egy verőfényes reggel, tekintettel Gölöncsér bácsi korára, az áramszolgáltató kisüzemből elbocsátották. Pedig harminc évig szorgalmasan kerékpározott egyhelyben, bekapcsolt dinamóval.

A portás, fenéken se billentette a kapuban, csak barátja, Huszár Bandi kapott egy irtózatos nagyot az

és agyondolgozott kezét
ráejti az ég
egy versekért vágyakozó
papirhalomra.
Föl-le jár nálam,
összevissza,
port kutat könyveim mögött,
s elrejtett konyakomat
sóhajtva megissza.

Szeretet szeretetét
aggódik így,
némán sikoltva.
Semmitmondókat fecseg,
nincs semmi dolga itt,
de úgy tesz,
mintha volna.

A póza és vers rovat folytatódik a "gondolatok" után.

ülepére. Őt szó szerint kirúgták az állásából. Persze megérdemelte. Öregember létére, minek áll le vitatkozni Kence úrral, a főnökkel csak azért, mert elvette tőle az ebédjegyét is. Igaz, másnapra pacalpörkölt volt kiírva a kantinba, és mint édesszájú, Bandi azt nagyon szerette. Pedig reggel még örömtől kipirultan, izgatottan ment be a dinamórészlegbe, egy korhadt faládát cipelve. Főnöke, Kende úr kérdésére, hogy minek hozta be ide ezt a tákolmányt, ő csak kacsintva odasúgta a fülébe, hogy az éjjel befogta a villámot.

Mivel részeg - meg persze öreg is -, már nem kellett felvennie a kerékpáros mezt sem, csak kezébe adták a munkakönyvét.

Később miután feltápáskodott az utca porából, olyat káromkodott, hogy néhány szerelmet még nem ismerő veréblányka, belepirult a közeli akácfaágon. Barátja, Göllöncsér Lajos leporolta, megkereste a ládát, majd elindultak a „Jobb, mint otthon” nevű kocsmá felé. Szép lassan mentek, mert már volt idejük. - No, meg Bandi is húzta egy kicsit a át. –

Ady Endre

MARADJANAK A TEMPLOMBAN

Budapesti Napló 1906. május 19.

Most, mikor Magyarország nyakára készül ülni a klerikalizmus, s már-már kitör a klerikális vezéreken a győzelmi téboly, érdekes vallomást olvasunk a nagyon katolikus Magyar Állam című lapban. Ez a vallomás mutatja, hogy a derekabb katolikusok is látják a komédiát. A főurak és papok dús asztalok mellől akarják a népet vezetni s a régi lelki és testi nyomorban tartani. Ezt mondja a többek között a Philippus álnevű cikkíró.

Tetszik tudni, mit tett Krisztus urunk mikor az emberiség bajainak orvosául fellépett? Leszállott az emberek közé... magára vette bűneinket. Tessék jól megérteni: "magára vette bűneinket". Ha a papság a társadalom bajait meg akarja orvosolni, szálljon le az emberek közé, s "vegye magára bűneinket". Ha ezt nem teszik, vagy tenni nem tudják, mély tisztelettel kérem őket, maradjanak hatalmuk körében, a templomban, hol otthon vannak. Nagyon, de nagyon tévesen fogják fel szerintem a kereszténység szellemét, kik azt hiszik, hogy Isten mindvégig mannával fog bennünket tartani az égből. A kereszténység más valami. Ha az Istennek le kellett szállni az emberi élet nyomorába, hogy ezt az embert onnan kiemelje, nekünk elég lesz, ha kényelmünk s jólétünk paradicsomából dirigáljuk a társadalmat? Nem, nem, nem. Ez kérem nem kereszténység, ezt a zsidó papok is értették, talán jobban, mint az urak. Bocsánat az őszinte szóért, jobb ez, mint a halál. Vegyék magukra a társadalom bűneit s ha kell, haljanak meg, de bűn nélkül. Megmondom bővebben! Legyenek oly szegények s koldusok, mint a segítségre szoruló társadalom. Éhezzenek, mint ők, fázzanak, mint ők, legyenek hajléktalanok, mint ők, éljenek a bűn tanyáján, hol ők, s szenvedjék el az erköcstelenség, rágalom, a gűny s

hazugság ördögi mesterkedéseit, miknek ezek rabjai. Legyen oly keserű s fájdalommal terhes életük, hogy a halál százszorta szebb anygallá lesz előttük minden földi jónál... s lesznek apostolok. Ha erre nem képesek, vagy tenni nem akarják, tisztelettel s amennyire tehetem, alázattal kérem az urakat, maradjanak az oltár szelid s tiszta levegőjében. A tisztelendő urak nem ismerik az élet nyomorúságát, nem kívánom, hogy megismerjék, de engedjenek meg, ha azt mondom, hogy ki legfőlebb a gyónószékből ismeri azt, az tette, krisztusi tette nem képes.

Elhangzik a levegőben Phillipus vallomása és intése. A tisztelendő urak nem lesznek apostolok, hanem agitátorok. A főurak még kevésbé. De a népet még jobban fogják bolondítani.

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Talabér Gergő
Gesztenyefaág

A kórház hűvös, steril levegője körülölelte az idős asszonyt. A szoba fehér berendezése és a csempézett fal tisztaságot sugárzott. Négy ágy volt benne, közülük egy üresen állt, a mellette levőn egy nemrég vakbélműtéten átesett fiatalasszony lábadozott, míg a sarokban álló ágyon egy vidéki asszonyság panaszkodott naphosszat. Már két hete vizsgálgták eredménytelenül.

A néni az ablak melletti ágyon ült, lábait hófehér lepedő takarta. Egy ölében tartott könyvet olvasott. Aranykeretes szemüvege hozzánőni látszott arcához, mintha annak elválaszthatatlan részévé lett volna az idők folyamán. Hosszú ősz haját kontyba fogta a tarkóján, a mellette levő éjjeli szekrényen félig megoldott keresztretjvény feküdt, ceruza és egy szem alma társaságában. A csendet csupán a félig nyitott ablakon beáramló szél susogása törte meg, ahogy egyszer egyszer meglebbentette a fehér függönyt.

Sárközi László
Egy költőnek

XI.

...azt állítod illúzió a világ?
Hogy létezésünk káprázat s barom
az ember: majdnem minden tette silány,

mert önző, hiábavaló nagyon
s bár nevensz az ábránd ostobaságán:

G. Ferenczy Hanna
KÖDBEN

Kócos verébhád ül a bozóton
elmosódnak a fák kontúrjai
vörösen izzik a télvégi nap.

A lét tetőtlen, nincsen még alap
az úrben csak az őskáosz lebeg
ködtenger hömpölyög most Pest-Budán.

- Hajh hó, hogy ez micsoda délután ! -
ujjongok fenn a Szabadsághegyen,
alattam köd és fölöttem semmi.

Jó néha a kettő közt lebegni
és képzelni, hogy ez az ősi nemlét -
nincsenek lények, növények, hangyák

ember sincs, csak amóbák, plazmák
áramlanak és osztódnak a mélyben,
a kezdetleges moszatok alatt.

Csend van, a cápa nem úz kishalat
a farkas nem les őzgidára -
s még nincsen ma és nincsen holnap

az emberek még nem loholnak,
idő és tér még nincs felmérve,
s még nincs fogalom: enyém, tiéd -

nincs még aki támad, s így az sincs ki véd,
csak ősi csend van és ősi béke
és embert vajúdjó ősi nemlét.

Ó, ha a lét most tárná keblét,
hogy lehetne mindent újrakezdeni
jobbat a jobbnál, szebbet a szebbnél...
hogy nevedhez, Ember, méltóbb lehetnél...

ezért halt szörnyet Szekigaharánál
több százezer szamuráj egy napon.

Ha folyton csak a hazugság áll meg
e földön s minden a semmibe szalad,
mit keresnek köztünk igaz, szép szavak:
Goethe, Li Taj Po, Nemes Nagy Ágnes?

Nem vagyunk terv, se rideg számítás
s ha nyelvem formás fenekedben matat:
ne lepődj meg: csupán önámítás...

Hoitsy Horváth Edit
METAMORFÓZIS
2004. április

A házimacska (lényegét tekintve)
szükségszerűn házi, „muszájból”:
e puha talpú, kényes jószág
fajtája legfőbb törvénye szerint
a fenséges és szörnyűséges
fenevadak
vérségi rokona.
Vad indulat
formálja, igazgatja legbelül,
a korlát csak az, hogy olyan kicsiny
a szavannák gőgös urához mérten.
Ó, arányok parancs-uralki kényszere !...
De nézd, ha felzúg egy rovar:
aprócska légy, méh, vagy darázs:
szeme – a zöld, hideg smaragd –
most rótt-vörös, izzó parázs,
s hogyan feszül a teste,
mikor fellendül hirtelen;
milyen kecses
és milyen szépen ívelt,
s csupa dallam, ritmus e mozdulat;
akár tegezből pattanó nyíl
leírt pályája, oly tökéletes
az ős-szabály felépítette
izomjáték-koreográfia -,
gyönyörködöl -, s mégis ez ámulat
összefonódik némi borzadállyal,
s benső iszonytal a felismerés:
e nagyszerű tánc, test-zene
igazi és
feltétlen célja az: **ÖLÉS !**

S közben ellentmond minden emberi
mérlegelésnek, hogy elönt iránta
a bizsergetően édes érzés:
a SZERETET,
ha ez ártatlan kicsi GYILKOS
rád emeli smaragd szemét,
majd elfoglalja megbékélten
„jogos” helyét -, hitbizományi birtokát:
az öledet.
Kezedben a fenyítő készletés
simogatásra, gyöngédségre vált,

ifj. Benedek Jenő: Nagyvárosi torzó

Péter Erika
Tavaszi keringő

Az ég kékjén tavasz kereng,
vággyal vegyül a kamaszos lélek.
Egyesül a táj és a csend,
a kósza nesz – játéka a szélnek.

Tudom, parányi por vagyok,
csodája a villanásnyi létnek.
Szenvedélyem sokszor sajog,
félelmeim felsebzik a fények.

Hányszor hívlak még új tavasz?
Gyógyítsd sorsom zöld baldachinágyon!
Gránitkövek közt fű fakad.
Fájdalmamat föld mélyébe ásom.

Bányai Tamás
Lány a placcon

A traiskircheni menekülttábor főbejáratától mintegy
ötven méterre, a Lokalbahn megállójától egy sarokra, két
utca kereszteződése képezte azt a helyet, amit a
lágerlakók már időtlen idők óta csak placcnak neveztek. A
kora reggeli órákban - főleg hétvégeken - a lágerlakók
dologra, keresetre éhesen megszállták a placcot.
Kisvártatva érkeztek a szőlősgazdák, iparosok meg azok,

ő dorombol, majd elhelyezkedik
elégedett,
jóleső bizalommal.

Te öleled -, majd ahogy engesztelőd.

Szégyenkezel:

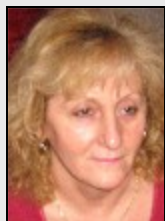
fajta helyett, s magad miatt.

Mert tudnod kell: az állat - büntelen.

Egyetlen fajta bűnös itt:

a tudatosan - sokszor kedvtelésből - pusztító
ragadozó:

a HOMO SAPIENS.

Ligeti Éva
Képtelen...

Feledésbe merült múlt,
értéktelenné vált
érték, mértéktelen
harag dúl. Védtelen
embersereglet vált
áldozattá, s kiált
megállj-t, de hiába.
Ha gyáva, s névtelen,
beleveszik hangja
a semmibe. Komor
szoborként megmered,
kő arca vértelen.
Hát megállt az idő?
Nem enyhül a nyomor,
a szegény kitörni
még ma is képtelen...

2008-02-23

ifj. Benedek Jenő: Paletta dobozzal

akiknek néhány napra, vagy csupán a hétvégére volt
szükségük ilyen-olyan segítségre. Jöttek mikrobusszal,
bogárhátú Volkswagennel, ritkább esetben kis
teherautóval, hogy egyenként, párosával vagy
csoportosan felvegyék embereiket. Az osztrák csak intett
a kocsiból, ujjjaival mutatta hány ember kell neki. Aki
előbb ugrott oda, s a felajánlott munkabért is elfogadta,
azt már vitték is. Fűvet nyírni, szőlőt kapálni, téglát
hordani, betont keverni, vagy elvégezni bármi más
munkát, amit felkínáltak. A lágerlakókat ezen a júliusi
szombat reggelen is ott találta a felkelő nap, kisebb
csoportokba verődve várták a jószerecsét. Ezek a
csoportok nemzeti - magyar, cseh, lengyel vagy román -
hovatartozás alapján alakultak és kizárólag férfiakból
tevédtek össze, lévén a legtöbb felajánlott munka fizikai
erőt igénylő.

Bodó Csiba Gizella
MA után

A fa ma virágzik,
holnap elvirágzik,
az illat ma itt van,
holnapra el illan.

A fény ma még rád néz,
holnap résén árnyék,
ma hajlok azért,
mit holnap nem találnék.

Mai ölelésnek
hordjuk gyermekét,
együtt ölelsz jövőt,
s szóródsz szerte szét.

Lehet, szabad vagy ma,
rabbá válsz holnapra,
aki ma kaput nyit,
holnap lakat rajta.

A kín ma szenvedés
holnap tán enyhülés
mai fáradtság is lehet
végelgyengülés.

Savanyú a szőlő
ma még nem érik,
a szőlőt, a szőlőt
majd csak holnap préslik.

Ma nézd, amit látsz,
ma halld meg a hangot,
ma még húzzák, lehet
némák holnap a harangok.

Budapest, 2008. április 10.

Balázs Gyula Kép

zöld tájak felé futott
kavargott és dalolt,
Az éjszaka hercege elbukott
S halványságba borult a Hold.

Keskenyült karóját feledésbe
Burkolta hajnali pára,
Fiú állt lehajtott fejjel a fénybe
Arcát tenyerébe zárva...

Soós József hangulat

távolabb muzsika száll fel
hús lombokat borzol a dal
úszik egy szomorú valcer
az éjszaka hangjaival

dallama sziklák közt kering
felhők közt lassan tovaring

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Bárdos László
irodalomtörténész

Nadányi Zoltán

1892-1955

PÁNIK

A töltésen, biciklin, vad iramban,
meztelenül,
zöld ingem a kezemben, úgy rohantam,
mint aki a világból menekül.

Akkor szakadt el a szádtól a szám,
a kezem a kezedtől
és sose perzselt még olyan veszettül
a nyár! Tüzes pernyéjét fűtta rám.

Baloldalt vékony füst szállt a magasba,
dobálták rá a galyat, meg a szösz.
Egy néni jött a saláta közt,
fakó fejkendő és fedeles kaska.
Egy asszony gyomlált, babrált a tövekkel,
öreg vasútas ingujjban kapált,
valaki messze-messze kalapált.
És egy szekér ment tengericsövekkel.

ŐSERDŐ

Százezeréves terebélyek,
bozótok, csalitok.
Százezeréves ez az erdő
és benne a titok.
Homályos erdő, sűrű indás,
forró és fullatag.
Csak csúszni lehet itt, meztlen
testtel, mint a vadak.
És hallani sok tarka trillát
és sok fekete neszt.
És egy-egy inda meg-megindul
és szisszenés ijeszt.
És néha azt se tudni: csend ez,
vagy fülsiketítő
zúgás? És dél van-e, vagy éjfél?
Itt megállt az idő.
Birkózom óriás indákkal
és megfog egy hurok.

Nem értettem. Micsoda örület!
Hát mért nem hagyják ott azt a tüzet!
mért nem szaladnak szét, ahányan vannak!
mért nem dobják el a kapát, a kaskát,
a kalapácsot, mindent és rohannak
óbéogatva a réten szerteszt!
mért nem borítja fel szekerét
a szekeres a piros garmadával!
Hogy nem ragadja őket is magával
ez a pánik!
ez a pánik!

ÉLETRAJZ

A KORBÁCS

Csak ez a csontot csavaró
és véretem faló
pokoli kín, csak ez maradt.
Ez még tőled való.
Ezt még te küldöd, ezt a kint.
Ezt még te üzened.
Ezen keresztül visszajársz.
Ott les a két szemed.
Ez még veled, a repdeső
hangoddal felesel.
Ameddig engem ez a kín
cibál, velem leszel
Kegyetlen korbács ez a kín,
kezedben a nyele,
húsomba tép az ostora.
Jaj, mit fontál bele?
Akarom, hogy verj, akarom!
Mert nincsen egyebem.
Csak ez a korbács, ez a kín,
a borzasztó sebem.
Akarom, hogy verj, mert velem
lihegsz, míg kínozol.
Mert ez a korbács összeköt
veled, ez a pokol.
Te már eldobnád szívesen,
fáj, éget a nyele,
de én arra ítéltelek:
örökké verj velem!

A VERSEK NEM HISZIK

A verseim nem tudnak róla semmit.
Azok még most se vállalják a vádat.
Én elhiszem, de nem hiszik a versek
Csak fájdalom van bennük és imádat.
Én a szemedbe mondom, de a versek,

Éa nem tudom, kígyó, vagy inda.
És meg se mozdulok.
Csak állok, bámulok meredten
és az indákon át
soká, soká virágnak nézek
egy vad tigris-pofát.
Szorít a kígyó, néz a tigris,
most már mi lesz velem?
Ó, szörnyüszép erdő! Halálos,
halálos szerelem.

BIVALYOK A KERTBEN

Betörték a bivalyok
a liliomos kertbe,
a tulipános kertbe.
Jaj a kertünk, a kertünk!
Szerelem boldog kertje!
Bedöntötték a kerítést,
benyargaltak recsegve,
ropogva, iszonyúkat
böffentve, undok szörnyek.
És mindent összedúltak.
Kioltották a pirosat,
a zöldet, a fehérét,
lilát, sárgát, ezüstöt,
minden színét a kertnek.
Csak a fekete nyüzsgött.
Liliomok, tulipánok
úgy hulltak el szegények
némán, vértanu-módra.
Csak a rózsák harcoltak
százszor is felcsapódva.
Pillangók, madarak
elszálltak és gubancos
kutyák ugráltak, zengett
a kert. Kutyák, bivalyok
szaggatták szét a csendet.
Romokban a lugas,
kettőbe tört a kis pad,
kettőbe tört a nyárfa,
a hold is a fahegyről
repedten hullt a sárba.
Jaj, nem megyünk ki többet
tulipánt simogatni,
liliomot szakítani!
Az a kert minekünk már
csak feketét fog nyitni.
A virágágyainkból
mi lett! Halálos ágya
szegény liliomoknak.
Ott most bivalyok hálnak.
Alusznak és szuszognak.

azok nem mondják a hátad mögött se.
Szájukba adnám, nem mondják utánam,
némelyik inkább elhallgat örökre.
Pedig ők tudják jobban. Okosabbak,
mint én. Te még nem érted ezt a dolgot.
Tőlük tudtam meg azt is, hogy szeretlek,
az egyik oly különösen mosolygott.
A vers... ha tudnád! Azt nem én csinálom.
Az megvan. A költő, ahogy neveznek,
a költő senki, semmi. Csak fogadja
a verseket, akik hozzá eveznek.
Honnan is jönnek? Örökkévalóság
hajósai ők! Esti szürkületben
érkeznek lassan, hallgatag dereglyén.
Futok elébük, kérdezem ijedten:
mit tudnak rólam és mit tudnak rólad?
Ott az igazság, ott az ő szemükben!
az ő szavukban! Ők nem tudnak róla,
ők nem hiszik el, hogy rossz vagy és hűtlen!

ARANYTALLÉR A JÁRDÁN

Gurult, gurult a tallér,
aranytallér a járdán,
de nem látták a fényét,
mert feljött a szivárvány.
Zenélt, zenélt a tallér,
dalolt örömet, ingert,
de nem hallotta senki,
mert sok csengő csilingelt.
Még zizegett a tallér
és elzizegte lelkét,
csizmák agyontaposták,
sárral beszemetelték.
Így elveszett a jópénz,
de látja őt a fönti
bús Hold, az égi tallér
és testvérül köszönti.

(f.) Benedek Jenő: Álomban I.

SOKAT HAZUDTÁL

Sokat hazudtál, túlsokat.
A csillagok, kicsik, nagyok,
azok se voltak csillagok.
A hazugságaid ragyogtak.
A hazugságaid, azok
nyelveltek a lombok között,
a hazugság esküdözött
a tücskök cérnaszál-szavában.
Kikeltek hazugságaid,
kigyúltak a fejed felett,
egyszerre minden tele lett
hazugsággal. És én is, én is.
Hazudtam én is. Nem is én.
Belőlem is, te jól tudod,
a hazugságod hazudott.
Már nem lehetett nem hazudni.
Egy tiszta tó, az volna jó,
ha van olyan a földgolyón.
Beugrani vígan, mohón,
lebukni és kikelni tisztán.
Napra feküdni csillogón,
nem takarózni semmivel,
bárányfelhőkbe nézni fel.
És nem hazudni, nem hazudni.

BOSZORKÁNYÉGETÉS

Júliát, a bognár jányát
kikötötték a karóhoz.
Se az apja, se a bátyja
nem jutottak érte szóhoz.
Szeretője is tömlöcben.
Hát az anyja? hol az anyja?
Az már csendes. Nem kell félni,
hogy a máglyát megrohanja.
Hajnal óta állt kikötve,

Reszkető két térde közzé
egy hasábot odalöktek.
«Ez fog égni legelőször!»
mondták neki és röhögtek.
Jöttek a fontos személyek,
jöttek végre, nagysokára.
Jött a hóhér is, parázssal,
fújni kezdte két pofára.
Vasfogókat tüzesített,

úgy ahogy az anyja szülte.
A két karja hátrakötve,
földig omlott hajafürtje.
Erre is csak egy boszorkány
képes, akit máglyán égess:
őt csúfságra állították
mégse volt csúf, de szépséges.
Körülállták, csúfolódtak.
Odamondta Sára néne:
«Megcsipkednek máma téged!
pajkosabban még, mint kéné!»
Odamondta Ágnes néne:
«Be fehér a mejjed halma,
ördögadta boszorkányal
Lesz még piros, lesz még barnal!»
Odapattant Örzse néne:
«Most kacsingass az uramral!»
És megköpte. És szemének
volt szegezve sárga karma.
Jóraivaló asszony aznap
egy se tért a tűzhelyéhez,
boszorkányhús lesz ebédre,
mindenki csak arra éhes.
Jámbor férjek hátul álltak,
megnémulva, szemlesütve.
Most már aztán megnyughatnak,
nincs veszélyben lelkük üdve.
Gyenge szűzek szégyenkeztek,
ők csupáncsak azt csudálják:
hogyan nincs benne több szemérem!
Mért nem kéri lángruháját!
A hatalmas úr is eljött,
odaállt, szemügyre vette.
«No, Juliska, – szólította –
jobb ez így?» És megnevette.
Záptojástól, minden undok
szennyől, amit rajta látott,
megmosatta szép fehérre.
Kedvelé a tisztaságot.
És a máglyát rakni kezdték.
Sára néne, Örzse néne
buzgólkodtak benne frissen,
férjeknek is a serénye.

mert kemény a kötelesség:
«Tüzes vassal fogdostassék,
azután megégettesék.»
Amikor elsőt sikított,
felharsant a gúny orkánja.
Kiabáltak, hol csípdesse,
jól csípdesse, meg ne szánja!
A hóhér kitett magáért,
ájultig sikoltoztatta.
Kegyelem volt már a többi.
Amikor meggyúlt alatta.
Aztán... befogadta lelkét
Isten tisztakék mezője.
Kinek itt lenni, zöld mezőben
nem akadt védelmezője.
Nem akadt egy, ki a tűzbe
odaugrott volna mellé,
csak azért, hogy Júliának
véres szívét felemelné.
Lebukott a nap, beszürkült.
Akkor egy szél jött rohanva,
forgószél. És bús sötétben
felcsapott Júlia hamva.
Vitte a szél. Minden táján
a világnak szerteszórta.
S a megrontott levegőből
ki nem tisztult még azóta.
Krisztus után egyezerben
hatszáz felett harmincnyolcban,
akkor esett Júlián és
a világon ez a szegény.
Most egyezret és kilencszáz
felett harminchármat írunk,
de még dörgöljük szemünket,
fuldoklunk és sírván sírunk.
Még Júlia hamva itt száll,
még itt látni a bakókat,
Sára nénét, Örzse nénét
s a többi máglyarakókat.
A Szépség, az Ártatlanság
csúfolóit, pöffeszkedve!
Ismerjétek már meg őket!
és köpjétek őket szembe!

A költő összes verseit lásd
A Magyar Elektronikus Könyvtár adattárában.

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi

Zoltán

1826-1909

Gyulai Pál

HADNAGY URAM

"Hadnagy uram, hadnagy uram!"
"Mi bajod van, édes fiam?"
"Piros vér foly a mentére."
"Ne bánd, csak az orrom vére."

"Hadnagy uram, hadnagy uram!
El ne essék itt az útban."
"Bele botlám egy nagy kőbe;
Szegezz szuronyt s csak előre!"

Megy a honvéd, áll a hadnagy,
Mély sebében összeroskad.
"Hadnagy uram, hadnagy uram!"
"Csak előre, édes fiam!"

1849

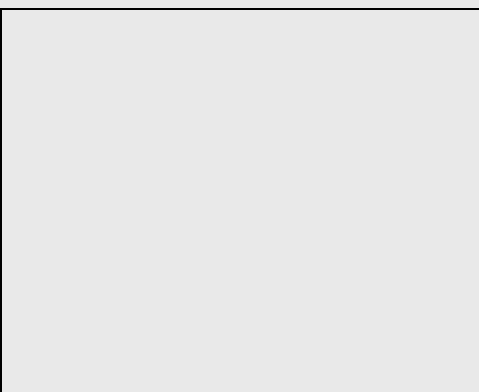
PÁL GAZDA

"Pál gazda, hejh Pál gazda, mit búsul kend?"
"Ne kérdezze, jobb volna már oda lent."
"Ej hiszen most minden éled, tavasz jó!"
"Tudom, tudom... fiam sírján virág nő."

"Pál gazda, hejh Pál gazda, mit suttog kend?"
"Nincs is talán, nincs már Isten oda fent!"
"Ej dehogy nincs, nézze mily szép zöld a fa."
"Mikor száradt, öcsém volt rá akasztva."

"Nyugodjanak! örvendjen, kit baj nem ért,
Aztán még is szép halni a hazáért."
"Nem is azért vérzik szívem bujába'...
Hejh hiába haltak meg, hejh hiába."

1850

A SZÉL ÉS A NAP.

Egykor régen szél urfival
Fogadott az öreg nap:
Egy vándor köpenyét melyik
Lophatná le hamarabb.

Jött a szél s magát fölfúván
Zúgott-búgott; mint csak tudta,
A köpenyt úgy húzta, fútta.
Hát a vándor mit csinál?
Elébb ugyan félelmében
Ijedten kap fűhöz-fához,
De a köpenyt majd a vállhoz
Szoritgatja s odébb áll.

Mosolyog a jó öreg nap,
S hó sugárral, fényes-szépen
Megindul a tiszta égen.
Hát a vándor mit csinál?
Lassabban megy, meg is izzad,
A meleget alig állja,
Majd a köpenyt földhöz vágja,
S hogy pihenjen rajt', megáll.

Egykor régen így nyéré meg
Szél urfit az öreg nap:
Többet ésszel, mint erővel,
Igy közel, úgy hamarabb.

1846

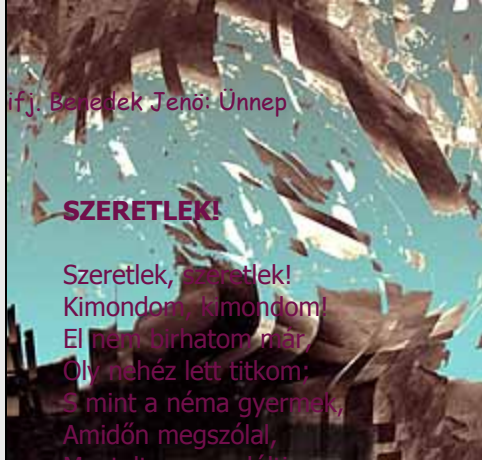

ÉLETRAJZ

HONFIBÚ

Az ifjúság megvénül bennem,
Ősz hervad éltem tavaszán;
Hazámban nincs többé mit tennem,
És örülhetnem igazán.
Mi múltjában szép és dicső volt,
S jövőjében kétségbe ejt,
Mi van és lesz, mi élt és megholt,
Kiittam mint méregkehelyt.

Még sem halál, csak haldoklás ez,
Az élő bú életetni tud;
Szivem, szivem ó, miért érzesz,

ifj. Benétek Jenő: Ünnepek

SZERETLEK!

Szeretlek, szeretlek!
Kimondom, kimondom!
El nem bírhatom már
Oly nehéz lett titkom:
S mint a néma gyermek,
Amidőn megszólal,
Megtetem csordúit
Könnyel, fájdalommal.

Fájdalomnak könnye,
Örömmel fájdalom,
Szivem hő szerelme,
Hűsége, bizalma,
Lelkem minden kincse,
És egy egész élet,
Utasítsd bár vissza,
Örökre tiéd lett.

1858

EGY RÉGI UDVARHÁZ UTOLSÓ GAZDÁJA

1

A Radnóthy Elek udvarháza híres volt a Kisküküllő mentén. Tulajdonképp nem is volt udvarház, ahogy Erdélyben a kisebb birtokú nemesek falusi lakait nevezik, még kevésbé várkastély, amely névvel csak a mágnások várakból átalakított vagy nagyobbszerűen épített kastélyait szokás megtszteni. A Radnóthyé e kettő közt foglalt helyet, hasonlóan családjához, mely se a mágnásokhoz, se a tekintetesekhez nem tartozott, hanem méltóságos volt, így, erdélyi divat szerint, kisebb a nagyságosnál s több a tekintetesnél.

Az udvarház magas dombon emelkedett. Onnan uralkodott az alatta elterülő falun, s vetett hosszú árnyakat, ha napfényes alkonyon vagy holdas éjjel a folyam tükrében nézegette magát. Nagy négyszög, földszintes épület volt, belső udvar nélkül, de ha ennyiben különbözött is a várkastélyoktól, annyiban éppen nem hasonlított a közönséges udvarházakhoz, amennyiben négy, úgynevezett tornyos bástyával büszkélkedett, magas emelete majdnem kettősnek látszott, széles zsindefődele pazar szeszéllyel nyújtózott a magasba, homlokzatán óriás, s már megfeketült kőcímer gúnyolta a házörző kőrifák százados fiatalságát, s kinyúló tornácából oly fennhéjázó kilátás nyílt, hogy a birtokos udvarházához tartozóknak képzelhette a völgy hosszában elszórt falucskákat.

HONVÁGY.

Mi vonja a fecskét keletre,

Ha vágyad gúnyol és hazud?!
Mi gyáva kín föllángoláson,
Mely örömet áldozna vért,
S magad' hijába téped, hányod,
Dobogni vágynál s nincs miért.

Bort, bort! s hadd sirjon az a nóta,
Mely azt siratja, amit én,
Úgy sem sirhattam, amióta
Örülni immár megszüném.
Hadd sírjak és hadd vígadjak hát,
S mig azalatt megvénülnek,
Temess el - újra hallgatok rád -
Remény, ki elhagysz, s biztatsz még!

1854

ESTÉLY ELŐTT

Az est leszállt, öltözni kéne,
Estélybe hívtak, menni kell!
De a kandalló közelébe',
Jól nyugszom itt, mért menjek el?

Deríteni mást hajh hogyan tudjak,
A méla bú, ha meglepett?
Hogyan fecsegjek, mosolyogjak,
Mikor nem érzek örömet?

Kandallóm lángja föl-föllobban,
S fölgyúlnak ím emlékeim:
Egykor nem ültem így magamban
Itt ültek nóm és gyermekim.

Bennünk, körülünk mily kedv éledt,
Öröm dagasztá a kebelt!
Ó, mily derült, mily szép az élet,
Szívemnek vágya mind betelt.

De kedv, öröm madárként rebben,
S virágként hervad el korán:
A kandallót mind kevesebben
Ültük körül évek során.

Minden tíz év egy-egy új gyászom,
Lesújt a sors kegyetlenül,
Előbb nóm, azután leányom,
Fiam is végre sírba dűl.

A mély seb is emlékké gyógyul,
Ám mégis folyton seb marad,
Koronként újra meg-megfájdul,
Míg csak sírunk nyugtot nem ad.

De zaj riaszt föl!... Nincs hát mentség.
A bérkocsi megérkezett;
Öltözzünk gyorsan! Kötelesség,
Tartsuk meg az ígéretet.

Bizony kinos lesz a mulatság,
Kinos nekem, kinos nekik;
Társalgásom' hamar megunják,
S egymást suttogva kérdezik:

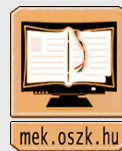
Túl bérceken, tenger fölött?
Mit elhagyott volt, régi fészke,
És az emlék, mely véle jött.
Mi bántja ész'kon a virágot,
Mely déli tájt virulva nő?
A föld, mit hóval fedve lát ott,
S amit beszív, a levegő.
Mi az ott a távol ködébe,
Oh mi az ott kelet felé?
A hervadó virág búm képe,
S a szálló fecske vágyamé.

1851

"Mi ez? Hová lett szíve, lelke?
Ez az ember nem volt soha,
- Rég ismerem... vajon mi lelte? -
Ily ízetlen, ily ostoba."

1900

A Magyar Elektronikus Könyvtár adattárából.

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)